

UVODNIK

Pri oblikovanju tematskih sklopov 43. simpozija Obdobja so bili avtorji povabljeni k razmisleku o temah, ki so povezane s predpisom in normo v jeziku. Tematski sklopi so bili oblikovani tako, da so zajeli štiri področja: pravopis in pravorečje, slovar in slovnico, poučevanje ter jezikovno svetovanje in poseganje v besedila.

Odziv strokovne javnosti je bil velik. Prijavljenih je bilo 70 naslovov, dokončno pa je bilo sprejetih 48 prispevkov. V člankih so zajeti vsi tematski sklopi, pri čemer je, zanimivo, veliko prispevkov, v katerih so predstavljeni izzivi pri normiranju terminologije različnih strokovnih področij.

Pravopisno-pravorečni sklop zajema predstavitev priročnikov, spreminjanje predpisa, digitalizacijo, pravopis kot zrcalo družbenih sprememb in obravnavo dvojnic. Prispevki v tem sklopu se dotikajo tudi prenove pravopisnih pravil, ki je bila v slovenskem jezikoslovju vedno povezana tudi s strokovnimi razpravami o predpisovanju knjižnojezikovne rabe.

Slovar in slovnica zajemata zvrstnost, jezikovne ravnine in normativnost v terminologiji. Čeprav so bila vprašanja o zvrstnosti na Obdobjih že večkrat obravnavana, živ in spreminjajoč se jezik ne omogoča podajanja dokončnih spoznanj. To velja tudi za terminologijo. Terminološki dogovor med strokovnjaki naj bi poskrbel za ustrezne definicije terminov in enotno terminološko rabo. Prispevki kažejo, da je tudi normiranje terminologije na področjih, kot je humanistika, zahtevna naloga. Različni pristopi, avtorske rabe in metode raziskovanja onemogočajo enotno rabo in opredelitve terminov.

Poučevanje je na prvi pogled najbolj povezano s predpisom, zajema pa govorjeni in pisni jezik v izobraževanju. Kot kažejo prispevki, je pomemben del tega področja tudi poučevanje slovenščine kot drugega ali tujega jezika v Sloveniji, zamejstvu in tujini. Poučevanje je povezano s predpisom in odpravljanjem napak pri rabi knjižnega jezika. To poteka s pomočjo učbenikov in spletnih orodij, ki jih uporabljajo tudi na univerzitetni ravni.

Po zaključenem formalnem izobraževanju postanejo vprašanja o predpisu in normi teme jezikovnih svetovalnic, ki so poleg svetovalne vloge pomemben vir podatkov za pripravo novih pravopisov in slovarjev. Poseganje v besedila pogosto povezujemo z lektorskim delom, ki se je posebej razvilo v medijih, zajema pa tudi popraviljanje pisnih izdelkov na različnih stopnjah izobraževanja, tudi na univerzitetni ravni.

Prispevki v zborniku 43. simpozija Obdobja ponujajo aktualen pregled raziskav o dinamiki aktualne jezikovne rabe ter predpisu in normi, ki omogočata usvajanje jezika in oblikovanje jezikovne skupnosti. Želim vam prijetno branje in se veselim odzivov na to, kot vidimo, vedno aktualno temo.

Na koncu se želim zahvaliti vsem, ki ste sodelovali v programskem odboru, pri pisanju recenzij in pripravi zbornika ter simpozijskega srečanja.

doc. dr. Saška Štumberger,
predsednica 43. simpozija Obdobja